

17371107

Rapport fra Bering til Admiralitetskollegiet om professor Gmelins undersøgelse af malmfund, i hvilke der ikke er konstateret ædle metaller, og om fund af rabarber

Den Anden Kamchatka-ekspedition var organiseret i en række marinedetachementer og et enkelt akademisk detachment. De arbejdede i hovedsagen efter hver sin instruks, udarbejdet af henholdsvis Admiralitetskollegiet og Akademiet, begge i Skt. Petersborg, men undervejs foregik der også en del tværgående samarbejde. Det illustreres af nærværende rapport fra Bering om et malmfund gjort af et af de nordlige marinedetachementer. Malmen er blevet undersøgt af professor Gmelin. Samtidig indberetter Bering et botanisk fund, gjort af søfolkene og ham selv. Rabarberrod var på den tid et efterspurgt lægemiddel.

Oversættelsen © Peter Ulf Møller og Natasha Lind

Rapport til det Statslige Admiralitetskollegium

Kommandøren på dobbeltsluppen ”Jakutsk”, løjtnant Prontjistsjtjev,¹ sendte mig i fjor, 1736, noget malm fundet på bredden af floden Anabara. Ligeledes har kaptajn Tjirikov fundet malm ved to floder, og skipper Beloj har yderligere fundet malm på bredden af Judoma-floden, tæt ved vandet. Denne malm har jeg den 24. februar i år, 1737, sendt med følgebrev til doktor og professor Gmelin² og anmodet ham om at undersøge den og sende mig besked om, hvorvidt det faktisk er malm og hvad slags. Bemeldte professor har hertil skriftligt svaret mig, at undersøgelsen viste, at ingen af malmprøverne indeholdt hverken guld, sølv eller kobber, men at der i alle var svovl. Efter hans mening skal man ikke gøre sig håb om at disse malme kan udnyttes.

Herudover har skipper Beloj fra mit kommando meddelt at han ved Judoma-floden har fundet rabarber. Tilsvarende har jeg selv langs floden Belaja, under min rejse fra Jakutsk til Okhotsk,³ set en mængde af samme plante, hvis rod efter de tjenstgørendes opfattelse nærmest ligner stænglet rabarber. Overlægen ved mit kommando, Butskovskij, kalder denne rod ”rapontik”.⁴

Det ovenfor beskrevne bringer jeg hermed til det Statslige Admiralitetskollegiums kendskab.

W. Bering

7. november 1737

¹ Løjtnant Vasilij Prontjistsjtjev (1702-1736) tilhørte det marinedetachment, der havde til opgave at udforske og kortlægge Sibiriens ishavskyst. Som kommandør på dobbeltsluppen *Jakutsk* skulle han med sin 57 mand store besætning undersøge kysten fra Lena-flodens delta til Jenisejs munding, men omkom efter den anden sejlsæson uden at have rundet Tajmyr-halvøen. For mere om hans tragiske ”vestlige Lena-ekspedition”, se N. Lind & P.U. Møller, *Kommandøren og Konen*, Kbh. 1997, s. 224-226.

² Den tyske professor Johann Georg Gmelin (1709-1755) havde inden for det akademiske detachment ansvaret for de naturhistoriske studier, herunder geologi. Han opholdt sig på det tidspunkt i Jakutsk.

³ Efter næsten tre års ophold i Jakutsk rejste Bering i september 1737 videre til Okhotsk for at overvåge byggeriet af skibene til sejladserne til Japan og Amerika.

⁴ Fundet af rabarber havde ikke mindst økonomiske perspektiver. Såkaldt *rabarberrod*, den tørrede, skiveskårne jordstængel af vilde arter af rabarber, heriblandt rapontik (*Rheum rhaponticum*), var efterspurgt af apotekere som råvare til et højt estimeret afføringsmiddel. Rabarberrod eksporteredes fra Kina og Rusland til Vesteuropa. Det akademiske detachment havde blandt sine opgaver at registrere, hvor der groede rabarber, se W. Hintzsche, N. Lind og P.U. Møller (red.) *Dokumente zur 2. Kamčatkaexpedition 1730-1733. Akademiegruppe*, Halle 2004, p. 581. For en udførlig historisk fremstilling af brugen af og handelen med rabarber, se Clifford M. Foust, *Rhubarb: The Wondrous Drug*, Princeton 1992.